

JAKOMÄKI

Alueen kokonaiskuva

Alue sijoittuu Koillis-Helsingin kumpuilevaan maastoon, joka edustaa Vantaanjoen laakson itäpuolella sijaitsevaa selännettä. Alueen maiseman luonnetta luovat korkeat kallioiset kukkulat kelojuineen, jotka kuuluvat Helsingin kaupungin korkeimpiin kohtiin, sekä vehreät alavat kosteikkoalueet, joista tärkein on Slättmossenin suoalue.

Puistojen monimuotoisuus on alueen rikkaus. Karua kalliomaisemaa edustavat esimerkiksi Jakomäen kallio, Kaadekallio ja Kaivantopuisto, suljettua metsämaisemaa edustavat Pahkatien metsä, Huokopuisto ja Somerikkotien metsiköt. Arvokas Slättmossenin suoalue kuuluu suojelukohteisiin. Hiekkakuoppa ympäristöineen edustaa avointa vesimaisemaa, joka luo hienon kontrastin alueen muihin viheralueisiin.

Jakomäen asuinalue on rakentunut pääosin 1960-luvulla ja sen rakennuskanta koostuu suurimmaksi osaksi betonielementti-kerrostaloista. Alueen eteläosassa Porvoonväylän tuntumassa on myös muutamia rintamamiestaloja. Rakennetun alueen yleisilmettä hallitsee betoni. Kokoojakatujen ominaispiirteenä on rajautuminen pääosin viheralueisiin, jotka muodostavat katutilan reunan. Alueella ei ole käytetty puurivi-istutuksia juuri lainkaan.

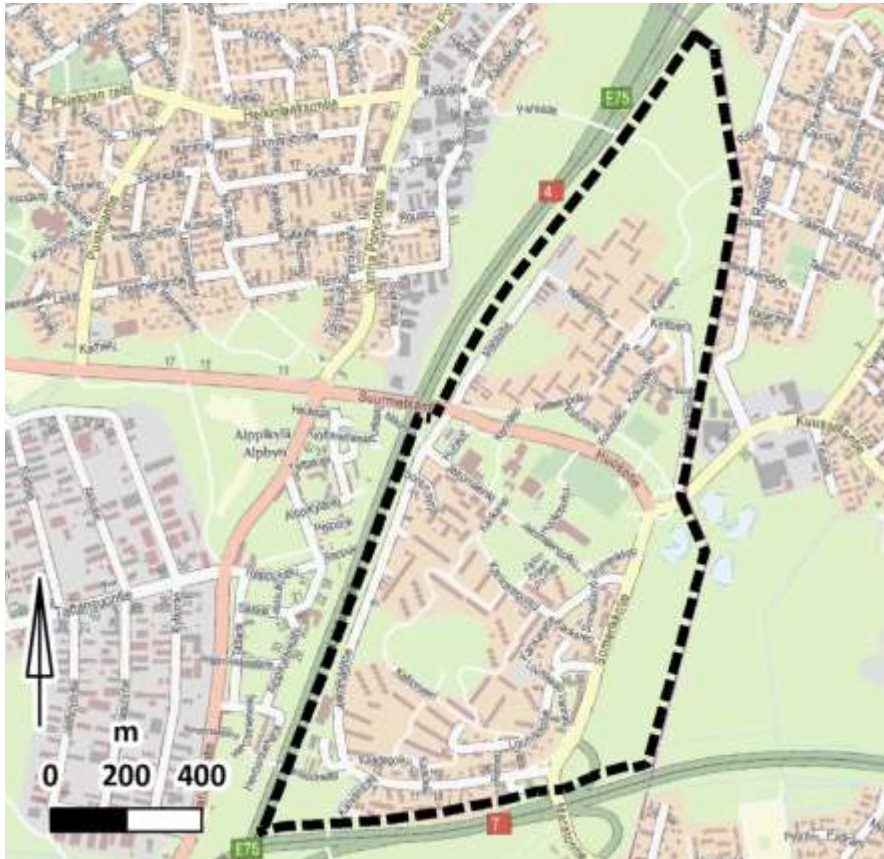
Alueen palvelut ovat kattavia, sisältäen sosiaali- ja terveyspalvelut, kulttuuripalvelut ja kaupalliset palvelut.

Yleiset tavoitteet

Aluetta kehitetään Helsingin kaupungin strategiaohjelman hengessä nykypäivää vastaavalla muotokielellä, materiaaleilla ja tekniikalla, kunnioittamalla alkuperäisen ympäristön vahvuuksia. Uudistukset kohdistuvat palvelujen sekä asumisen voimakkaaseen tiivistämiseen. Alueen palveluita sekä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia kehitetään palvelemaan muidenkin kaupunginosien asukkaita (esim. Alppikylä). Täydennysrakentamisen yhteydessä varmistetaan, että uudet värit, materiaalit ja tyylit sopivat yhteen vanhan rakennuskannan kanssa.

Jakomäen keskeisin kokoontumis-, asiointi- ja oleskelualue on Jakomäen aukio ja sen lähialue sekä sille johtavat reitit. Nämä kuuluvat alueen hoidetuimpiin ja laadukkaimpiin katu- ja aukioympäristöihin. Aukion ja sen ympäristön suunnittelussa huomioidaan 60-luvun piirteitä sekä muotokielen että materiaalivalintojen suhteen, jotka toimivat suunnitelman perustana. Nykyajan elementtejä lisätään tuomaan tilaan aikaperspektiiviä ja historiallista jatkuvuutta. Jakomäen eteläosaa kiertävien kokoojakatujen Huokotien, Somerikkotien ja Jakomäentien tila on myös pidettävä edustavana. Katujen osittain liian leveää poikkileikkausta voidaan tarvittaessa kaventaa visuaalisesti lisäämällä katupuurivejä.

Tavoitteena on säilyttää viheralueiden nykyiset arvot jatkossakin. Alueen tiivistämisen yhteydessä on arvioitava viheralueiden kulutus- ja sietokyky. Tarvittaessa on rakennettava uusia reittejä ja vahvistettava nykyinen polku- ja reittiverkosto, jotta alueen tallaamiselta vältyttäisiin.

Rakenteet

Alueen rakenteet tehdään pääosin betonista, johon voidaan yhdistää metallia, harkiten myös puuta. Istutusaltaat voivat olla jykeviä ja reunat riittävän leveitä istumiseen. Muotoilun tulee olla siitä huolimatta selkeää ja suoralinjaista, jopa kulmikasta. Aukioille voidaan luoda atrium-tyylisiä tiloja esimerkiksi pergoloiden avulla. Tilojen rajaamisessa huomioidaan riittävä läpinäkyvyys.

Pintamateriaalit

Ajoradat ja jalankulku- ja pyörätiet ovat asfalttipintaisia. Reunatuet ovat luonnonkiveä.

Materiaalivalinnassa priorisoidaan betonia ja tunnustetaan sen luonnetta. Alueella käytetään harmaita betonilaattoja, joita voidaan tarvittavissa paikoissa yhdistää luonnonkiveen. Materiaalin ja muodon tai kuvion valinnassa huomioidaan viereisen rakennuskannan julkisivut. Betonilaatta voidaan toteuttaa myös paikalla valulla ja lisätä pintaan kuvioita valitun teeman mukaan. Ajoradan keskisaarekkeissa käytetään harmaata betonikiveä sekä betoni- ja luonnonkiven yhdistelmiä.

Kalusteet ja varusteet

Kalusteiden valinnassa noudatetaan Helsingin kaupunkikalusteohjetta. Penkkimallina käytetään peruspenkkiä D3, väri katualueilla RAL 7021, Black Grey istuin ja jalka ruostumaton teräs; puistoissa 172M vaalea Helsinki-vihreä istuin ja ruostumaton teräs jalka. Metsäalueilla käytetään metsäpenkkimallia D8 yksivärisenä käyttäen väriä RAL 7039, Quartz Grey. Kauppakeskuksen alueella käytetään kokonaan teräksisiä kalusteita, väri RAL 7021. Roska-astiana käytetään H1 140 I malli asennettuna maahan, väri RAL 7021. Tarvittaessa käytetään myös syväkeräyssäiliöitä. Muiden puisto- ja katukalusteiden ja -varusteiden värinä käytetään RAL 7021 tai ruostumaton teräs.

Valaistus

Kadut ja puistoraitit valaistetaan metallisilla, sinkityillä pylväsalaisimilla. Valaisintyyppi valitaan lähiympäristöön sopiviksi, yleistä linjaa noudattaen.

Alueidenkäyttö

Alue on pääosin asuinuetta siihen kuuluvine palveluineen. Maastossa katutila on useamman korttelin kohdalla epäselvä, jopa virheellisesti merkitty yksityiseksi alueeksi. Tämä epäkohta on korjattava hyvällä suunnittelulla siten, että julkinen tila erottuu selkeästi fyysisessä maisema- ja katukuvassa.

Liikenne ja esteettömyys

Jakomäki sijaitsee kahden moottoritien välissä, jonka lisäksi aluetta halkovat suuret pääkadut Huokotie ja Somerikkotie. Pääkatujen varteen on suunniteltu pyöräkaistoja ja ne ovat myös tulevan pyöräilyn laatuikäytävä Baanan reittejä. Huokotien erottaman pohjoisen ja eteläisen Jakomäen välisiä yhteyksiä tulee kehittää sujuvammiksi ja luontevammiksi. Huokotien pohjoisreunalle tulee toteuttaa jalankulku- ja pyörätie.

Jakomäessä on esteettömyyden perus- ja erikoistason reittejä. Erikoistason reitit sijaitsevat Jakomäenkujan molemmin puolin sekä Vuorensyrjä -nimisellä kadulla. Perustason esteettömillä reiteillä tulee varmistaa riittävät levähdys- tai istumapaikat sekä suojateiden kohdalla varoitusalueet. Erikoistason reiteillä tulee edellä mainittujen lisäksi huolehtia liikkumisen ohjauksesta. Peruskorjauksen ja uudisrakentamisen yhteydessä tavoitteena on esteettömyyden perustason ratkaisut.

Kasvillisuus

Kasvillisuusvalinnat noudattavat Helsingin kaupunkikasviovhjetta 1960- ja 1970-lukujen kasveista. Yleisten alueiden puuvartinen lajisto on monipuolista. Lajistoa pyritään edelleen monipuolistamaan. Joka kadulla on jatkossa oma päälajinsa, joka haetaan nykyisestä katualueeseen rajautuvasta alueesta, esim. Somerikkotiellä tammi (*Quercus robur*), Jakomäentiellä mänty (*Pinus sylvestris*), Huokotiellä jatketaan koivulla (*Betula pendula*) ja kallion kupeessa käytetään mäntyä (*Pinus sylvestris*). Kapeammilla kaduilla käytetään ruotsin ja suomenpihlajaa (*Sorbus intermedia*, *S. fennica*), koristeomanapuita (*Malus sp.*), pilvikirsikkaa (*Prunus pensylvanica*), tms. Jakomäen aukiolle on tunnusomaista kookkaat männyt ja tämä teema olisi säilytettävä jatkossakin.

Leikkipuisto perustetaan uudelleen toiseen paikkaan, jossa olisi hyvä jatkaa nykyistä teemaa – kookkaina puina käytetään tammea ja mäntyä. Niiden lisäksi käytetään pienempiä kukkivia ja muodoltaan mielenkiintoisia puulajeja ja pensaita. Hiekkakuoppien ympäristöön soveltuu dyynikasvillisuus ja rantavyöhykkeeseen esimerkiksi tervaleppä (*Alnus glutinosa*), näyttävät pajut (*Salix sp.*), poppelit (*Populus sp.*).

Maisema ja luonto

Alueen maaperäolosuhteet vaihtelevat voimakkaasti ja niiden myötä koko maisema ja maisemakuva, mikä on alueen rikkaus.

METSÄISET ALUEET

Alueella ylläpidetään aikakaudelle tyypillistä kaupunkirakenteen limittymistä, eikä luoda selkeitä rajoja tonttien ja viheralueiden välille. Viheralueet ovat suurimmaksi osaksi hoidettuja lähimetsiä. Viheralueilla on runsaasti avoimia alueita, kuten kallioniittyjä, ja metsäiset alueet ovat pääsääntöisesti läpinäkyviä.

Kallio- ja metsäalueilla ylläpidetään alueen luontaista kasvillisuutta. Kallioalueilla huolehditaan siisteydestä, näkymien säilymisestä avoimena sekä siitä, että kallioalueet eivät pensoitu. Jakomäen muinaisrantakivikon ylläpidossa noudatetaan alueelle tehtyä hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

NIITYT, PELLOT, RUOVIKOT

Jakomäen kallioisilla alueilla on niitty- ja kalliokasveja, joiden säilymisestä huolehditaan niittämällä ja raivaamalla vesakkoa tarpeen mukaan. Kaivantopuiston arvonituttu hoidetaan erillisen ylläpitosuunnitelman mukaan.

PIENVEDET

Jakomäessä on hiekkakuoppaan muodostunut lampi, joka on myös merkitty lepakoiden kannalta arvokkaaksi (luokka III). Lahdenväylän ja Mätästien välisellä viheralueella on kostea alue, joka pyritään säilyttämään ja kehittämään osaksi hulevesien hallintaverkosta.

POHJAVESIALUEET

Tattariharjun hiekkaharju on valtaosin vedenhankintaa varten tärkeää pohjavesialuetta, jolla sijaitsee Helsingin kaupungin kriisiajan pohjavedenottamo. Pohjavesialue ulottuu Jakomäen alueelle kapeana kaistaleena Lahdenväylän varrella. Levein vyöhyke sijaitsee Lahdenväylän ja Porvoonväylän välissä ja siihen kuuluu mm. Kaivantopuisto. Vedenhankintaa varten tärkeisiin pohjavesialueisiin kuuluu myös Jakomäen alueen koillisosa. Tässä sijaitsevat mm. hiekkakuopat ja osittain Slåttmossenin alue.

Jakomäen alueella on useita arvokkaita kohteita, joista voisi laatia esitteitä, tarkoituksena edistää asukkaiden ympäristötietoutta ja alueensa historian ja luonnonarvojen ymmärtämistä.

SUOJELUKOhteet

Alueelle sijoittuu kolme hyvin erilaista suojelukohdetta. Slåttmossenin kohosuo, jolla kulkee pitkospuut jalankulkua varten. Pitkospuureitistöä kehitetään siten, ettei reitti jää kesken herkällä suoalueella, vaan reitit muodostavat lenkin ja johtavat aina kovalle, kulutusta kestäväälle maaperälle. Jakomäen muinaisrantakivikon aluetta hoidetaan sille tehdyn hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

Jakomäen pähkinäpensaslehto säilytetään luonnontilaisena.

